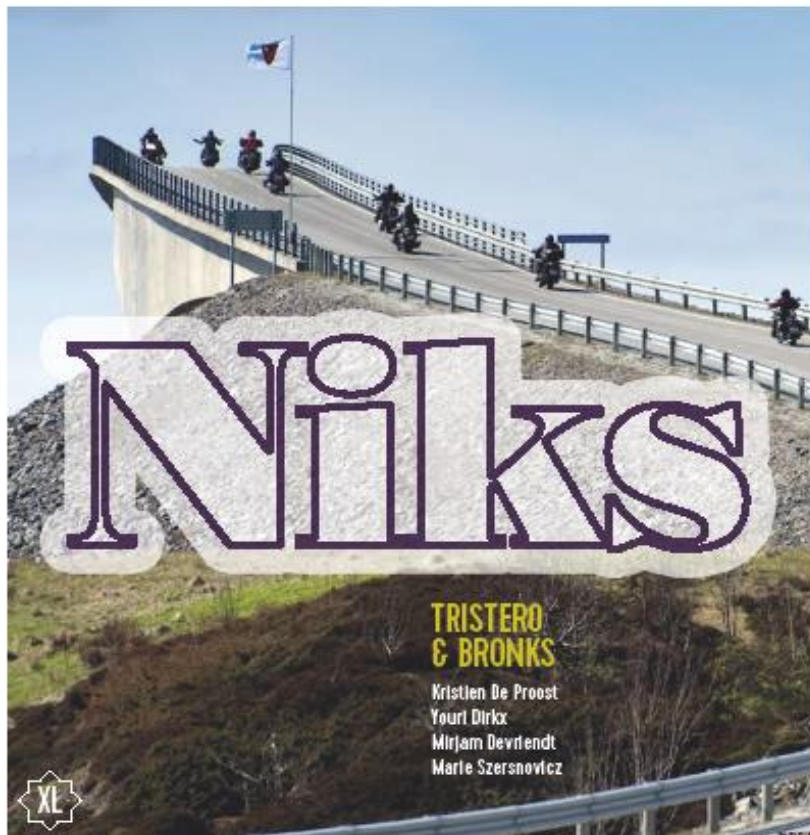

BRONKS – dé surplus

Om zelf in de klas aan de slag te gaan naar aanleiding van de voorstelling:

WWW.BRONKS.BE

BRONKS

THEATER VOOR JONG PUBLIEK
THEATRE JEUNE PUBLIC / THEATRE FOR A YOUNG AUDIENCE

TRISTERO & BRONKS

Brussel, 23 februari 2018

Beste leerkrachten,

Binnenkort bezoekt u met uw klas de voorstelling *NIKS* (14+) van TRISTERO & BRONKS jeugdtheater.

De voorstelling *NIKS* is een bewerking van het messcherpe boek “**Niets**” van de Deense schrijfster Janne Teller.

Onder de indruk van het boek, vonden de Tristero’s hierin het perfecte materiaal voor een productie voor een jongere doelgroep dan ze gewoon zijn, met BRONKS als gedroomde coproducent.

In *Niks* worden **hardcore existentiële** vragen gesteld.

Wat is echt van betekenis in je leven? Hoeveel is het waard en hoe ver wil je gaan om het te verdedigen? Wat is de zin van het bestaan?

Vragen waar zowel jongeren als volwassen vaak mee worstelen of die hen bezig houden. Vragen dus die de moeite waard zijn om met de leerlingen mee aan de slag te gaan.

In deze info map – dé surplus – geven we graag enkele suggesties om voor en/of na de voorstelling met de leerlingen aan de slag te gaan, zowel rond het theaterbezoek op zich als met de theatercodes en de thema’s in de voorstelling.

Wij wensen u alvast een prettig theaterbezoek!

Met vriendelijke groeten,
Het studio- BRONKS team.

Inhoud:

Voorwoord p. 1

Inhoud p. 2

Voor de voorstelling p. 3

Enkele tips voor een aangenaam theaterbezoek p. 3

Over de voorstelling p. 4

1. De makers p. 4
2. Een sprong in de tijd p. 4
3. De inhoud: kort p. 4
4. Thematiek en jongeren p. 4
5. Theater: medium bij uitstek p. 5
- 2. Aan de slag met de leerlingen** p. 6
 1. Klasgesprek: iets & niets: een filosofische trip p. 6
 2. Stellingenspel p. 7
 3. Een berg van betekenis p. 8

Na de voorstelling p. 9

Suggesties voor nabespreking p. 9

I. VOOR DE VOORSTELLING

1. Enkele tips voor een aangenaam theaterbezoek.

Theaterbezoek begint niet pas 'als de lichten doven in de zaal'. Zeker niet in schoolverband. Een goede voorbereiding in de klas maakt de leerlingen nieuwsgierig en helpt hen om met een open geest en een open blik de voorstelling bij te wonen.

Bij die voorbereiding is het belangrijk de leerlingen ook voor te bereiden op hun rol als publiek: voor het bijwonen van een theatervoorstelling gelden immers andere gedragscodes dan voor bijvoorbeeld cinema-bezoek. Voor leerlingen zijn die codes niet altijd even duidelijk. Door volgende puntjes even samen met hen door te nemen kan er veel 'storend' gedrag worden vermeden.

- In een theaterzaal mag niet gegeten of gedronken worden. Dit kan erg storend zijn voor de acteurs, en uiteraard ook voor de anderen in de zaal.
- Gsm's moeten worden **uit** gezet: het felle licht van de Gsm's kan zeer storend zijn voor de acteurs en bovendien kunnen ze - wanneer ze ingeschakeld zijn storingen veroorzaken in de geluidsapparatuur. Niet alleen bellen, maar ook het versturen van Sms'jes is uit den boze.
- Ook fotograferen is niet toegestaan: fotomateriaal kan steeds opgevraagd worden via info@bronks.be
- Leerkrachten kunnen best tussen de leerlingen in gaan zitten. Zo kunnen ze beter ingrijpen wanneer dat nodig zou zijn.
- Tijdens een theatervoorstelling kunnen de leerlingen niet naar het toilet, dat dient voor- of achteraf te gebeuren, ook bij lange voorstellingen zonder pauze.
- De leerlingen kunnen meestal hun jassen en rugzakken achterlaten in de vestiaire (of zoals in het BRONKS-gebouw: in de gratis lockers). Overhaal hen om daar gebruik van te maken, zo kunnen ze ook hun gsm-toestellen veilig achterlaten.
- Een belangrijk verschil tussen theater en film of televisie is o.a. het 'live'-aspect van een theatervoorstelling. Iedere voorstelling is anders, mede door de aanwezigheid van een ander publiek. Stof tot een gesprekje: hoe zou een publiek invloed kunnen hebben op het verloop van een voorstelling?
- Theater onderscheidt zich ook van film of televisie door de tekentaal: waar men in films over veel meer technische, logistieke en concrete mogelijkheden beschikt om een plaats, tijd of sfeer op te roepen, zal men in het hedendaagse theater veel meer werken met de suggestie dan met een precieze benadering van de werkelijkheid. Daardoor staan veel elementen in decor, kostuum, geluid en belichting mee symbool voor de inhoudelijke thema's van de voorstelling en maken zo mee deel uit van de verhaalaspecten.
- Leerlingen moeten hun eigen smaak kunnen ontwikkelen bij het kijken naar theater. Ze hebben het recht om een voorstelling goed of slecht te vinden. Het is wel belangrijk om hen erop te wijzen hun uitgesproken mening te bewaren tot na de voorstelling, dit om de goede orde in de zaal te bewaren.

2. Over de voorstelling:

1. De makers:

Niks wordt gemaakt door vier kunstenaars die samen garant staan voor een combinatie van denken en doen, van dramaturgisch verstand en spelplezier, en van oog voor vorm en beeld.

Creatie, tekst en spel: Youri Dirx en Kristien De Proost

Decor-, kostuumontwerp en co-creatie: Marie Szersnovicz

Fotografie en co-creatie: Mirjam Devriendt

2. Het begin: een sprong in de tijd

We spreken af dat het nu 17 november 2049 is.

U komt nu – anno 2049 - naar de voorstelling “NIKS”.

Kristien en Yoeri – beide flinke veertigers – gaan terug in de tijd, naar 30 jaar jonger, naar 2019 toen ze beide 14 jaar waren. Meer bepaald:

3 september 2019: Roestegem, 60km van Brussel: de eerste dag van het nieuwe schooljaar. Het klaslokaal ruikt nog naar javel. De nieuwe klastitularis maakt een grapje. Iedereen lacht... niet omdat het grappig is, maar omdat... ja waarom? Soit... dat doet er niet toe...

en dan, op dat moment, staat Peter ineens recht en die zegt:

*“Er bestaat niks van betekenis, dat had ik al lang door,
en daarom heeft het geen zin om iets te doen,
dat heb ik nu begrepen”.*

Hij pakt zijn rugzak, loopt naar buiten en gaat in de pruimenboom aan de school zitten.

3. De inhoud: kort.

De jongen in de boom blijkt een enorme invloed uit te oefenen op zijn klasgenoten. Ze kunnen niet accepteren dat zijn stelling ‘*er bestaat niks van betekenis*’ waarheid zou zijn.

Dit is de aanzet voor de zoektocht van de hele klas naar dingen die écht van betekenis zijn: om Peter te laten inzien dat hij ongelijk heeft, bouwen ze ergens in een loods in het geheim een ‘*berg van betekenis*’ op met wat voor ieder van de klasgenoten het dierbaarst en dus meest betekenisvolle is. Maar wie bepaalt wat er dierbaar is?

4. Thematiek en jongeren

Wat is de zin van het leven?

Wat is echt van betekenis in je leven?

Hoeveel is het waard en hoe ver wil je gaan om het te verdedigen?

Wat is de zin van het bestaan?

Allemaal Vragen waar veel jongeren mee zitten en die in deze tijden van fake news en post-truth brandend actueel zijn.

Youri en Kristien werkten ter voorbereiding binnen BRONKS met een groep jongeren rond dit thema. Daaruit bleek dat jongeren zelf vragende partij zijn om op dit soort filosofische kwesties in te gaan, ook al roept dit lastige vragen op. Het feit dat twee veertigers de voorstelling spelen maakt duidelijk dat je ook op latere leeftijd met existentiële vragen blijft worstelen, misschien is dit wel eigen aan het mens-zijn. Dit besef kan hard aankomen bij jongeren, maar tegelijkertijd ook heel bevrijdend zijn.

5. Theater: medium bij uitstek.

Het boek schreeuwt om bewerkt te worden tot een voorstelling. Niet alleen door de manier waarop het geschreven werd, maar ook door de directe link van het medium theater met de thematiek: theater bestaat niet voor het begint, het vertrekt bij niets en als het ophoudt, blijft er niets tastbaars over. Theater is vluchtig, schijnbaar zinloos.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat er wereldwijd al tientallen bewerkingen zijn opgevoerd.

Voor leerlingen die het boek al gelezen hebben kan het goed zijn hun verwachtingen even bij te sturen. Heel wat elementen uit het verhaal zullen immers – in tegenstelling tot bij een mogelijke verfilming – eerder via suggestie dan door een precieze benadering van het verhaal “verteld” worden.

Ook als de leerlingen nog weinig of geen theaterervaring hebben is het zinvol even stil te staan met hen bij deze tekentaal in theatervoorstellingen. Daardoor staan veel elementen in het decor of de kostuums symbool voor inhoudelijke thema’s.

Je kan aan de leerlingen de opdracht meegeven om tijdens de voorstelling te letten op een aantal elementen:

Bijvoorbeeld:

- De kostuums: Welke kleuren/materialen werden er gebruikt? Wat vertelt de keuze van de kostuums aan het publiek?
- Het decor: wat vertelt het decor en hoe wordt dat verteld? Wat zien de leerlingen in de verschillende decorelementen?
- Op welke manier helpt de belichting bij het vertellen van het verhaal?
- Heeft de muziek ook een rol als verhalend element in de voorstelling?

Kom na het theaterbezoek in de klas nog eens terug op bovenstaande theatrale codes. Hoe interpreterden de leerlingen de vorm (decor, kostuums, spel, taal...) die door de makers werd gekozen en gebruikt. Werd er consequent mee omgegaan? Vormden ze een meerwaarde voor de inhoud?

3. Aan de slag met de leerlingen

1. Klasgesprek: iets & niets: een filosofische trip

Als voorbereiding is het altijd fijn om over enkele inhoudelijke thema's een klasgesprek te voeren.

Werkwijze:

Duik samen met de klas onder in enkele filosofische vragen. Onderstaande vragen kunnen hierbij als leidraad dienen om over de thema's in de voorstelling te reflecteren. De meningen van de leerlingen worden op die manier geprikkeld, wat de kijkervaring alleen maar rijker kan maken.

Men kan de klas verdelen in kleine groepjes en de groepjes een bepaald vraagstuk laten bespreken. Op die manier praten de leerlingen vrijer en is er minder groepsdruk. Nadat de groepjes hun vraagstuk hebben besproken leggen ze hun bedenkingen voor aan de klas.

- Het cijfer nul is een cijfer om *het niets* aan te duiden. We gebruiken *iets* om *niets* aan te duiden. Bestaat *niets* wel? En zo ja... wat is *niets* eigenlijk?
- *Niets*, in de fysische betekenis, wil zeggen een absolute leegheid, de afwezigheid van enige materie. Kunnen wij als mens ons iets voorstellen bij niets? Bestaat er iets dat we ons niet kunnen voorstellen? En hoe weten we dat dan? En als we ons het niets voorstellen is het dan iets?
- Wat is de zin van het leven? En... móét er eigenlijk zin zijn in het leven? Zijn er meer zinvolle dan zinloze dingen in het leven of omgekeerd?
- Wat is voor jullie echt van betekenis in het leven? Hoeveel is het waard en hoe ver zou je gaan om het te verdedigen?

2. Stellingenspel

Werkwijze:

Verdeel de klas in twee velden. Het ene veld staat voor “oneens”, het andere voor “eens”
Lees telkens één van de volgende stellingen. De leerlingen moeten kiezen tussen “eens” of “oneens” door zich te verplaatsen naar de ene of de andere kant.
Laat een aantal leerlingen hun keuze motiveren. Laat de ene kant de andere kant overtuigen van hun “gelijk”. Zijn er leerlingen die van positie willen veranderen? Waarom?

Stellingen uit de voorstelling:

- *“ook al leert ge iets en denkt ge iets te kunnen, er is altijd iemand die dat beter kan dan gij. Daarom kunt ge beter niks doen.”*
- *“Ge gaat naar school om werk te vinden, en ge werkt om op vakantie te kunnen gaan. Dan kunt ge eigenlijk beter meteen vakantie nemen.”*
- *“Dat ge nog heel veel kunt worden betekent vooral dat ge nog niets zijt.”*
- *“Het heelal is zo ongelooflijk groot en één mensenleventje op de aarde is zo klein, dat het er net zo goed niet kan zijn.”*
- *“Alles is zinloos, want aan alles komt een einde. de aarde is vier miljard zeshonderd miljoen jaar oud, maar jullie worden hoogstens honderd! Het is daarom de moeite niet waard om te bestaan”*
- *“Als ge ergens kwaad over kunt worden, dan wil dat zeggen dat dat van belang is en zo iets bestaat niet!”*
- *“Waarom geeft ge niet toe dat er niks is en geniet ge niet gewoon van het niks?”*
- *“het is zo gemakkelijk om dood te gaan, omdat de dood niks betekent en dat de dood niks betekent, komt doordat het leven niks betekent.”*

3. Een berg van betekenis

Onderstaand spel doet denken aan 'de Berg van Betekenis' die de klasgenoten van Peter in de voorstelling samenstellen.

Welke voorwerpen hebben betekenis in de klas?

Zijn er voorwerpen in het leven van de leerlingen die objectief gezien geen echte waarde hebben, maar voor hen wel?

Bijvoorbeeld een foto? Een armbandje van een festival? Een sms'je? Een bepaald merk van telefoon?

Werkwijze:

De leerlingen kiezen een persoonlijk voorwerp dat zij het belangrijk vinden.
Verzamel alle voorwerpen op een hoop.

- Wat zie je verzameld?
- Welke indruk geeft deze verzameling?
- Wie heeft wat gelegd en waarom?
- Hoe belangrijk zijn deze voorwerpen?
- Probeer in samenspraak een rangschikking te maken van links naar rechts, van minst naar meest betekenisvol. Op welke basis kies je? Geraak je het eens met elkaar?
- Welke zijn overbodig en welke absoluut niet?

Zet de leerlingen aan om te fantaseren hoe de waarde van een voorwerp verhoogd kan worden?

Bijvoorbeeld: deze stift is niet zomaar een stift, maar de stift waarmee een bekende voetballer zijn handtekening zette op een T-shirt.

Afrondend kan je polsen naar wat spullen betekenisvol maakt:

- Kan iets dat eerst geen betekenis had, wel betekenis krijgen?
- Heeft iets wat voor jou betekenis heeft, ook betekenis voor een ander?
- Kan je voor iemand anders bepalen wat de waarde van iets is?

II. Na de voorstelling.

Suggesties voor nabespreking:

Werkwijze:

Vraag de leerlingen om - ieder voor zich - in gedachten terug te gaan naar de voorstelling en vraag hen bijvoorbeeld:

- Wat is je bijgebleven? Zijn er uitspraken die je bij bleven? Bepaalde beelden of momenten?
- Waarover ging de voorstelling? Kan je dat in één of enkele zinnen formuleren?
- Welke gedachten of gevoelens kwamen in je op?

Klasgesprek:

- Willen de leerlingen hun gedachten of vragen over de voorstelling delen? Dan kunnen die als opener dienen voor het verloop van het nagesprek.
- Als het gesprek niet vlot op gang komt, kunnen volgende vragen misschien voorthelpen:
 - Welke momenten zijn je bijgebleven, hadden de meeste indruk op je?
 - Kristien interpreteert het gedrag van Peter als "slimmer dan de rest" ... Wat vinden jullie? Heeft het ook effectief te maken met slimheid of intelligentie?
 - Hoe kan het dat Peter door wat hij doet, die hele groep zó in de ban krijgt?
 - Hadden de jongens en meisjes van de klas het proces waarin ze verzeild raakten nog kunnen stop zetten? Zo ja, op welk moment en hoe dan? Zo nee, waarom niet?
 - Kan je je voorstellen dat je zelf in zo'n onomkeerbare situatie terecht zou komen? Of heb je dat vroeger al eens meegemaakt?
 - In hoeverre speelt groepsdruk een rol in de verschillende fases in het verhaal?
 - Doe jij meestal mee met de groep of durf je er tegenin gaan?
- Kom ook nog even terug op de theatrale codes: theatrale codes. Hoe interpreterden de leerlingen de vorm (decor, kostuums, spel, taal...) die door de makers werd gekozen en gebruikt. Werd er consequent mee omgegaan? Vormden ze een meerwaarde voor de inhoud?

